

Arendsoog... vogelvrij!

P. Nowee

Arendsoog... vogelvrij!

Company of Books

© P. Nowee

Omslag en illustraties: Hans G. Kresse

Omslagontwerp: DPS, Amsterdam

ISBN 978 90 8519 845 1

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor alle kwesties inzake het kopiëren zoals bedoeld in art. 16b en 17 van de Auteurswet 1912 (t.b.v. eigen oefening, studie, enz. en/of t.b.v. organisaties, instellingen, enz.) van een of meer pagina's gelieve men zich te wenden tot: *Stichting Reprerecht*, Amsterdam.

Dit is een uitgave van Company of Books, Company of Books is onderdeel van Foreign Media Books bv, onderdeel van Foreign Media Group.

1

Mister Boyden

Bob Stanhope, alias 'Arendsoog', keek geschokt en verontwaardigd naar de man in het grijze pak. 'Het bestáát niet!' zei hij dan kortaf en om zijn woorden kracht bij te zetten schudde hij resoluut het hoofd.

In het kleine kantoortje van sheriff Grisley van Dorwan tikten de seconden traag de tijd naar het verleden.

De lange man in het grijze pak keek Arendsoog strak in de ogen. 'Ik ben bang, dat het toch echt waar is, mister Stanhope,' antwoordde hij na een korte stilte. Hij sprak met overtuiging, als iemand die geen moment twijfelt aan zijn eigen woorden.

Arendsoog scheen het niet te horen of te willen horen. Hij kwam langzaam overeind en ijsbeerde door het vertrek. Telkens weer schudde hij ongelovig het hoofd.

Sheriff Grisley, die tot nu toe nauwelijks aan het gesprek had deelgenomen, gaf zijn bezoeker een seintje. 'Laat hem maar even betijen' betekende dit.

De lange man knikte. Hij had de sheriff begrepen.

Plotseling pakte Arendsoog een stoel en ging er achterstevoren op zitten. Zijn armen steunden op de rugleuning. Zijn handen waren tot vuisten gebald en het wit van zijn knokkels verried dat het hem moeite kostte om zijn zelfbeheersing te bewaren. Zijn stem klonk nu kalm, ijsig kalm. 'Laten we de dingen nog eens precies bij hun naam noemen... U beweert, dat er in een aantal reservaten door de Indianen een opstand wordt voorbereid.'

'Dat heb ik nooit gezegd,' viel de ander hem haastig in de rede. 'Ik heb gezegd dat er aanwijzingen in die richting zijn.'

'Aanwijzingen...' herhaalde Arendsoog op bijna neerbuigende toon. Hij leunde iets achterover. Zijn handen omklemden nu de rugleuning van de stoel. 'Wat vindt u ervan, sheriff?' richtte hij zich dan tot de oude Grisley. 'Er komt een onbekende op bezoek, die zich voorstelt als mister Boyden en vervolgens zonder een

spoor van bewijs beweert dat de Indianen een opstand voorbereiden. Moeten we dat geloven van iemand, die ons alleen zijn naam wil vertellen? Van iemand die weigert te zeggen wie hij precies is, wat voor werk hij doet en hoe hij aan zijn...’Arendsoog wachtte met opzet enkele tellen. ‘Hoe hij aan zijn ‘aanwijzingen’ komt...’

Terwijl onze vriend sprak, was mister Boyden zo rood als een biet geworden. De aderen bij zijn slapen waren gezwollen en schenen ieder moment te kunnen barsten. ‘Waarom zou ik. begon hij met een stem vol ingehouden woede.

‘Je zit er naast, Bob,’ onderbrak sheriff Grisley hem echter.

De oude man had net op tijd de druk van de ketel gehaald. Mister Boyden was als een bom geweest, die ieder moment kon exploderen. Vlak voor dat fatale ogenblik had de sheriff de ontsteking eruit gehaald! Boyden zuchtte een paar keer diep en sloot de ogen. Zijn gezicht nam langzaam weer een normale kleur aan.

Arendsoog reageerde totaal anders op de woorden van zijn oude vriend. Hij scheen iets te willen zeggen, maar zich nog net te bedenken. Met half geopende mond keek hij sheriff Grisley verbijsterd aan. Oh, ze waren het niet altijd eens samen, maar nog nooit had Grisley hem zo, in het bijzijn van een vreemde, als een baksteen laten vallen. En de sheriff was nog niet klaar...

‘Je hebt oogkleppen voor, Bob. Daarom kun je – of wil je – de mogelijke waarheid niet zien. En wat erger is: je bent zo verdraaid eigenwijs, dat je zelfs weigert die ‘mogelijke waarheid’ te overwégen, erover na te denken en er rekening mee te houden.’ Hij wachtte heel even en keek de cowboy strak aan.

Arendsoog had een hoofd als een boei gekregen. Zijn gezicht was één en al verbijstering.

Vóór een van de anderen iets kon zeggen, nam Grisley de draad van zijn boetepreek weer op. Er lag echter plotseling een andere toon in zijn stem. ‘Ik neem het je niet kwalijk, Bob, omdat ik weet wat erachter zit. Je beste vriend, Witte Veder, is een Indiaan... In menig reservaat ben je een graag geziene gast. Jij houdt van die mensen en zij houden van jou. Het zijn je beste vrienden geworden. Als het moet gaan ze voor je door het vuur.

Maar... daarom zijn het nog geen heiligen!' De naar de hemel gerichte wijsvinger van zijn rechterhand maakte het beeld van een 'boetpreek' volledig. 'Laten we eerlijk zijn: wie hebben er meer reden om naar de wapens te grijpen – als geweld tenminste óóit te rechtvaardigen is – dan onze Indiaanse vrienden?' Sheriff Grisley spéélde met zijn stem. Eerst had hij bestraffend geklonken, daarna vergoelijkend en begrijpend en nu vragend. 'Wie zijn verdreven van de grond waar ze eeuwenlang hebben gewoond? Wie hebben hun jachtterreinen verloren? Wie zijn vernederd, vervolgd en zelfs systematisch uitgeroeid? Wie zijn er weggestopt in reservaten, waar niets wil groeien en waar geen vee kan grazen?'

Het waren allemaal vragen, die geen antwoord verwachtten.

Terwijl sheriff Grisley sprak, had Arendsoog de ogen gesloten en het hoofd gebogen. Hij zat erbij als een geslagen hond; als een kwajongen die een uitbrander gekregen heeft en om de waarheid te zeggen voelde hij zich ook zo.

Geruime tijd hing er een doodse stilte in het vertrek. Alleen van buiten drongen wat alledaagse geluiden tot de drie mannen door. Toen kwam Arendsoog overeind. Hij rechte zijn rug en stak zijn hand uit naar de bezoeker. 'Mijn excuses, mister Boyden,' zei hij zacht. 'De sheriff heeft gelijk. Ik schaam me voor mijn gedrag.'

Boyden greep de uitgestoken hand en drukte hem stevig. 'In uw plaats zou ik waarschijnlijk net zo gereageerd hebben, mister Stanhope.' Hij liet zijn woorden volgen door een diepe zucht van opluchting.

'Dank u,' zei Arendsoog en tot sheriff Grisley ging hij verder: 'En u ook bedankt! Ik weet, dat alleen èchte vrienden je op de vingers tikken als dat nodig is.'

'Laten we er geen drama van maken, Bob!' Grisley gaf zijn veel jongere deputy (hulpsheriff) een stevige klap op de schouder. 'Onze gast heeft ongetwijfeld nog veel meer te vertellen.'

Arendsoog knikte en keerde zich weer naar de lange man, die om de een of andere reden in een diep gepeins verzonken was. 'Mister Boyden...?'

Het leek wel of Boyden wakker schrok uit een droom. Ja...

eh... neem me niet kwalijk... ik... eh...' Het klonk zo verward, dat zowel Arendsoog als sheriff Grisley in de lach schoot.

Alle spanning van het afgelopen half uur ebde weg in deze lach. Boydens gezicht ontspande zich en er verscheen een brede, opgeluchte glimlach op. 'Ik heb een besluit genomen,' kondigde hij dan ineens, op bijna plechtige toon, aan. Je kon plotseling een speld horen vallen. 'Mijn medewerkers en ik hebben een zwijgplicht opgelegd gekregen. Ik mag die verbreken als ik dat zelf noodzakelijk vind.'

'Bedenk wel wat u doet,' haastte Arendsoog zich. Hij was een beetje geschrokken van het ernstige gezicht en de plechtige toon van Boyden. 'Voor ons hoeft u uw woord niet...'

'Ik wéét wat ik doe, mister Stanhope,' onderbrak de lange man hem kalm. 'Ik ben hier naartoe gekomen om uw hulp in te roepen. Als ik die hulp wil krijgen, zult u alle feiten moeten kennen. Mijn... eh... baas zal dat begrijpen. Daar ben ik van overtuigd.'

De korte aarzeling was Arendsoog niet ontgaan. 'Uw baas? Wie is uw baas?'

Boyden gaf niet onmiddellijk antwoord. Het scheen hem toch nog wat moeite te kosten om alles te vertellen, zoals hij net had aangekondigd. 'De President van de United States...' Het kwam bijna fluisterend over zijn lippen.

'Wàààt...!?'

Boyden knikte slechts. Langzaam, bijna plechtig kwam hij overeind. 'Vanaf dit moment hoort u tot de 'ingewijden', zoals wij genoemd worden. Ik verbied u, uit naam van de President van de United States, om anderen in te lichten over hetgeen er vanaf nu in dit vertrek besproken wordt!'

'Mijn woord hebt u,' zei sheriff Grisley rustig.

Arendsoog daarentegen stak bezwerend een hand in de lucht. 'Voor u verder gaat, mister Boyden, moet u weten dat het mijn gewoonte is om al mijn zaken met mijn Indiaanse vriend te bespreken.'

'Geen probleem, mister Stanhope... Wie Arendsoog zegt, zegt Witte Veder en omgekeerd! Jullie vormen een 'tweeëenheid', om het zo maar eens uit te drukken. Ik weet, dat uw woord ook voor uw Indiaanse vriend heilig is.'

‘Dan is er geen vuiltje aan de lucht. U hebt mijn èn Witte Veders woord!’

Boyden mompelde tevreden binnensmonds. Hij ging weer zitten en stak van wal. ‘Ik moet eerst even teruggrijpen in het verleden,’ begon hij dan zijn verhaal, ‘naar de tijd van de afschaffing van de slavernij. Het feit, dat president Lincoln zijn handtekening onder de betreffende wet zette, was niet de oorzaak van het ontzettende bloedbad, dat we de burgeroorlog noemen. Oh nee, de óorzaken lagen vooral op economisch gebied, op de economische verschillen en dus belangen van de noordelijke en zuidelijke staten. Het zou te ver voeren om hier in details op in te gaan. Laat ik volstaan met te zeggen, dat de wet op de afschaffing van de slavernij hooguit één van de aanleidingen is geweest die tot de afscheiding van de zuidelijke staten en daardoor tot de burgeroorlog hebben geleid.’

Boyden pauzeerde even, van welke gelegenheid Arendsoog gebruik maakte om een sigaret te rollen.

‘Lincoln kwam zelf uit Kentucky,’ ging de lange man dan weer verder, ‘een Staat die nota bene ook een ‘slaven economie’ had. Lincolns wetgeving werd hem door de zuidelijke staten niet in dank afgenomen en werd zelfs ‘verraad’ genoemd. Het was dan ook de reden waarom hij kort na het einde van de oorlog door een fanatieke aanhanger van het Zuiden werd vermoord...’

Grisley en Arendsoog knikten instemmend. Tot zover had Boyden niets nieuws verteld.

‘De negerslaven vormden en vormen echter niet het enige probleem voor de regering in Washington,’ ging Boyden onverstoorbaar verder.

‘De Indianen,’ begreep Arendsoog.

‘Inderdaad. De sheriff heeft daarnet uitstekend weergegeven wat er in vele jaren met de Indianen is gebeurd. In de loop van de geschiedenis zijn zij door de nieuwe bewoners van de States altijd beschouwd als een minderwaardig soort wezens. Als de kolonisten grond nodig hadden, werden de oorspronkelijke bewoners simpelweg verjaagd. En als zij zich daartegen verzetten... nou dan slachtte men ze eenvoudig af.’ Het gezicht van Boyden stond ernstig en verdrietig tegelijk. ‘Het heeft geen enkele zin

om in te gaan op de wreedheden en de beestachtige wijze waarop beide partijen elkaar bestreden hebben. Het resultaat kennen we. De Indianen werden steeds verder naar het westen gedreven en kregen stukken grond toegewezen waar ze mochten verblijven. Deze gebieden waren in veel gevallen nu niet de meest vruchtbare, om het maar zacht uit te drukken. En hoe erg het ook klinkt: velen hoopten, dat de Indianen nu vanzelf wel zouden uitsterven...'

Terwijl mister Boyden naar de woorden zocht om verder te gaan met zijn verhaal, staarde Arendsoog door het kleine raampje naar de strak blauwe lucht. Hij wist hoe ontzettend veel verdriet en ellende er achter die paar zinnen van de bezoeker schuil gingen.

'En toch is alles nog niet verloren!' Het klonk bijna als een triomfkreet! 'Heel langzaam begint men in bepaalde kringen te beseffen welk een groot onrecht de Indianen is aangedaan. Tot een enkeling begint het door te dringen, dat we iets goed te maken hebben.' Toen hij Arendsoogs verraste gezicht zag, voegde hij er haastig aan toe: 'U moet zich er niet te veel van voorstellen, mister Stanhope! Het gaat echt maar om een kleine groep mensen en als we doorgaan in het tempo waarin we nu bezig zijn, zijn we over honderd jaar misschien een flink stuk op de goede weg.'

'Beter laat dan nooit,' mompelde Arendsoog, toch wel een beetje teleurgesteld door de laatste woorden van Boyden.

'Inderdaad! Eéns moet er een begin gemaakt worden,' vervolgde Boyden. 'Maar ik heb u niet voor niets eerst iets over de burgeroorlog verteld... Geen President zal zich op dit moment openlijk ten gunste van de Indianen durven uitspreken. In vele Staten zou er dan een storm van verontwaardiging opsteken. Men zou zich bedreigd voelen bij de gedachte dat Indianen hun reservaten zouden mogen verlaten en zich vestigen waar zij willen. Ook déze President zou voor verrader uitgemaakt worden en er zou weer een nieuw conflict ontstaan. En dat is het laatste dat de republiek op het ogenblik gebruiken kan...'

'Dat begrijp ik,' zei sheriff Grisley en een beetje stijfdeftig liet hij erop volgen: 'De wonden die door de burgeroorlog zijn ont-

staan, zijn nog lang niet genezen. Daar zullen nog wel een of meer generaties overheen gaan.'

Boyden scheen Grisleys woorden helemaal niet gehoord te hebben. Hij reageerde er tenminste totaal niet op en ging onverstoobar verder: 'Mèt medeweten, maar zònder officiële goedkeuring van de President, is er daarom een soort comité opgericht dat zich bezighoudt met alle aangelegenheden die de Indianen betreffen.'

'Maar dat is toch schitterend!' riep Arendsoog enthousiast uit.

Met een bezwerend gebaar stak Boyden een hand op. 'Ik heb u gewaarschuid, mister Stanhope. U moet zich er werkelijk niet te veel van voorstellen. We vormen maar een heel klein groepje! Officieel bestaan we niet. We hebben niemand om op terug te vallen als we misstanden signaleren. We hebben geen enkel gezag. We kunnen alleen maar proberen moeilijkheden en spanningen te voorkómen.'

Arendsoogs gezicht betrok alweer. 'Een wassen neus dus.. bromde hij teleurgesteld.

'Nu overdrijft u weer naar de andere kant,' antwoordde Boyden een beetje geïrriteerd. 'Al zijn we dan met weinig mensen en hebben we geen 'officiële' bevoegdheden, we hebben toch wel het een en ander bereikt. Zoals nu bijvoorbeeld...'

Arendsoog herinnerde zich het begin van het gesprek. 'O ja, dat is waar ook... U beschikt over aanwijzingen, dat er in een paar reservaten een opstand wordt voorbereid. Mogen we nu ook weten welke die aanwijzingen zijn?' Er lag toch weer iets van ongelooft in zijn stem.

'In een paar maanden tijd zijn er op verschillende plaatsen vrij grote wapenvoorraden aangelegd,' antwoordde Boyden kalm.

Er volgde een ijzige stilte op zijn woorden.

'Waar komen die vandaan...!?' mompelde Arendsoog dan in zichzelf.

Vreemd genoeg verscheen er plotseling een brede lach op het gezicht van mister Boyden. 'Dat is precies de vraag waar ik al een paar maanden het antwoord op zoek, mister Stanhope!'

'En hebt u het gevonden?' vroeg sheriff Grisley nieuwsgierig.

'Ja en nee,' antwoordde Boyden.

Arendsoog trok een wenkbrauw op. Wat was dat nu voor een antwoord!

'Ik weet niet waar de wapens vandaan komen, maar wél wie ze aan de Indianen levert,' legde mister Boyden dan uit.

'Wie is dat dan?' onderbrak Arendsoog hem op een toon alsof hij een verdachte ondervroeg.

'Long Tom Burden en zijn bende...'

Met een sissend geluid ontsnapte de adem tussen Arendsoogs gesloten lippen. Sheriff Grisley sloeg geschrokken een hand voor zijn mond. 'Dat is niet mis,' mompelde hij.

De oude man overdreef niet. In een paar maanden tijd hadden Long Tom Burden en zijn kameraden een twijfelachtige reputatie opgebouwd. Geen bank, geen trein, postkoets of eenzame rancher was veilig voor de schurken, die niet op een mensenleven meer of minder keken. Hun werkterrein strekte zich uit over een aantal zuidelijke staten en tot nu toe was er tevergeefs jacht op ze gemaakt. Tom Burden, de leider van de schurken, bleek een genie te zijn als het erop aankwam tegenstanders van zich af te schudden of onschadelijk te maken. Menige posse (gewapende burgerwacht) was al in een hinderlaag gelopen en had daar een hoge prijs voor moeten betalen.

'Kon u geen kleinere jongen uitzoeken?' vroeg Arendsoog met galgehumor.

Boyden lachte als een boer die kiespijn heeft. 'Jammer genoeg hebben we dat niet voor het zeggen,' zei hij, 'maar daarom ben ik ook naar u toegekomen...'

'De bende van Long Tom Burden oprollen...! Het is makkelijker gezegd dan gedaan!'

'Om u de waarheid te zeggen komt dat voor mij pas op de tweede plaats,' zei Boyden langs zijn neus weg.

Sheriff Grisley en Arendsoog keken hem verbijsterd aan.

'Maar u wilt toch voorkomen, dat er nog meer wapens naar. Arendsoog kreeg geen gelegenheid om zijn zin af te maken.

'Inderdaad! Maar er zit meer achter...' onderbrak Boyden hem. 'U weet net zo goed als ik, dat Tom Burden die wapens niet zèlf maakt. Het gaat hier namelijk om grote hoeveelheden leger-

geweren, die tijdens de burgeroorlog bij de zuidelijke troepen in gebruik waren. Het is algemeen bekend, dat tientallen officieren en honderden manschappen de capitulatie niet konden verkroppen en weigerden om hun wapens neer te leggen. Op een aantal plaatsen werd gedurende enige tijd nog een soort guerrillastrijd gevoerd. Elders werden plannen gesmeed, die moesten leiden tot een nieuwe uitbarsting van geweld.'

Arendsoog knikte nadrukkelijk. Hij herinnerde zich zijn avontuur met de Mississippi-Duivels maar al te goed.*

'Als u erin zou slagen de bende van Long Tom Burden op te rollen, hebben we de 'leveranciers' van de wapens nog niet te pakken,' vervolgde Boyden. 'Als Long Tom uitgeschakeld is, zouden zij gewoon andere tussenpersonen zoeken om hun 'waren' bij de 'afnemers' te krijgen.'

'Daar kon u wel eens gelijk in hebben,' zei Arendsoog knikkend. 'Maar hoe dacht u deze zaak dan aan te pakken?'

'Iemand zal zich bij de bende van Long Tom Burden moeten voegen om van binnenuit te proberen het spoor naar de mannen achter de schermen te pakken te krijgen.' Boyden zei het op een toon alsof hij constateerde, dat het mooi weer was. Onder het spreken keek hij echter veelbetekenend naar Arendsoog.

'Tom Burden zal me zien aankomen,' lachte de cowboy schamper. De blik van Boyden was hem niet ontgaan. 'Die schurk kiest zijn eigen mensen...'

'Dat is waar,' zei Boyden kalm. 'Ik zit al een poosje achter deze zaak aan, mister Stanhope. Ik weet, dat Tom Burden in die tijd drie man verloren heeft in vuurgevechten. Hij kan op het ogenblik best wat extra hulp gebruiken!'

'De vraag blijft waarom hij juist mij daarvoor zou uitkiezen!'

'Omdat we hem daartoe zullen dwingen!' Boyden was nu heel zelfverzekerd. Arendsoog had in elk geval geen 'nee' gezegd! 'Ik weet waar Long Tom Burden en zijn mannen zich op het ogenblik ophouden. We zullen het zó regelen, dat u de bendeleider niet hoeft te benaderen, maar dat hij naar u toekomt...'

'Ik ben benieuwd hoe u dat voor elkaar wilt krijgen.'

* Zie: Arendsoog en de Mississippi-Duivels.